

STUDIJŲ PROCESO KOKYBĖS VERTINIMAS AUKŠTOJOJE (NEUNIVERSITETINĖJE MOKYKLOJE): VAKARINIŲ STUDIJŲ FORMOS STUDENTŲ POŽIŪRIS

Nijolė Borusevičienė
Aldona Černiauskiene
Zita Latonaitė
Eslanda Mockevičienė
Šiaulių kolegija
Aušros al. 40, Šiauliai

Anotacija

Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 nuostatose akcentuota, kad vieni iš svarbiausių aukštojo mokslo strategijos siekių yra: švietimo kokybės užtikrinimas, nuolatinės aukštojo mokslo studijų proceso tobulinimo galimybės, garantuojant tokią aukštojo mokslo studijų kokybę, kad parengti specialistai galėtų konkuruoti šalies bei Europos bendroje darbo rinkoje.

Straipsnyje pristatomi 2007-2008 m. m. atlikto tyrimo „Studijų kokybė: vakarinių studijų formos studentų požiūris“ rezultatai, kurie leidžia suformuluoti mokymo kokybės tobulinimo strateginius tikslus. Mokymosi paradigma tampa žmogaus individualus ir socialinis aktyvumas.

Raktiniai žodžiai: andragogika, studijų kokybė, profesinis rengimas, motyvacija.

Įvadas

Kiekviena švietimo institucija kuria savo kokybės filosofijos sampratą įgyvendinimą. Kokybės pagrindu (ir studijų proceso) galima laikyti nuolatinę technologijų bei žmogiškųjų išteklių tobulinimą bei nuolatinę šio proceso kontrolę (Juodaitytė, 2007). Pečkaitis, Tidikis (2001) nurodo, kad viena iš kokybiškų studijų užtikrinimo sąlygų – į studijų procesą pažvelgti studentų akimis. Valiukevičiūtės ir kt. autorių (2004) nuomone, kokybės vertinimas, pagrįstas studijų proceso dalyvių (švietimo paslaugų vartotojų) požiūrių tyrimu, rizikuoja nukrypti į subjektyvumą, nes remiasi momentine patirtimi ir negali aprėpti visumos.

Suaugusiųjų mokymas (andragogika), kuriam ir priskiriamos vakarinės bei neakivaizdinės studijos, atitinka mokymosi visą gyvenimą filosofinę koncepciją, kai suaugusieji gali taikyti savo žinias besikeičiančiose socialinio, ekonominio ir politinio gyvenimo sąlygose.

„Mokymasis visais laikais ir visokio amžiaus žmonėms buvo sudėtinga, įtempta ir sunki veikla, kuri dabartinėmis novatyvių technologijų sąlygomis tapo dar sudėtingesnė“ (Andrikiene, Anušienė, 2006, p. 7). Žmogus turi sugebėti kurti savo asmenybę, asmeninių vertybių ir nuostatų sistemą.

Tyrimo problema

Studijų kokybė - aukštosios mokyklos veiklos sudedamoji dalis. Suaugusiųjų mokymas (sis) tampa universalia veikla ir mokymosi visą gyvenimą sudėtine dalimi, kai sudaromos tam tinkamos sąlygos, sutampa individo nuostatų ir aplinkos veiksmų darna. Vakarinių studijų formos studentai mokosi neatitrukdami nuo tiesioginio darbo, semiasi žinių, kurios jiems reikalingos savo asmenybės realizavimui. Asmenybės raida nėra savaiminis procesas, todėl ypač aktuali yra studijuojančiųjų motyvacija. Siekiant išsiaiškinti visų studijų programų pirmųjų ir baigiamųjų kursų studentų požiūrį į studijų proceso kokybę, buvo atlikta studentų nuomonių analizė.

Tyrimo objektas - studentų požiūris į studijų kokybę, studijų proceso organizavimą.

Tyrimo tikslas: Ištirti Šiaulių kolegijos vakarinių studijų formos studentų požiūrį į studijų proceso galimybes saviugdai plėtoti ir reikiamoms kompetencijoms įgyti.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti vakarinių studijų formos studentų požiūrį į studijų proceso kokybę.
2. Apibendrinti atlikto tyrimo rezultatų stiprybes ir tobulintinus aspektus.

Tyrimo metodika. Pasirinktas kiekybinis tyrimas. Pasak Punch'o (1998) ir Kardelio (2002), kiekybinis galima vadinti tokį empirinį tyrimą, kurio duomenys pateikiami skaičiais (kiekybine išraiška). Studentų nuomonėms bei vertinimams tirti taikyta anketinė apklausa.

Statistinei duomenų analizei buvo naudojami šie metodai:

Aprašomoji statistika, sąsajų lentelės, koreliacinė analizė. Duomenų apdorojimas atliktas naudojant SPSS (Statistical Packet for Social Sciences – Windows Release 12.0.1) statistinės analizės programą ir MS Excel.

Tyrimo vieta ir imtis

Anketei apklausai naudota Šiaulių kolegijos Kokybės valdymo skyriaus parengta anketa (pirmojo ir baigiamojo kurso studentams).

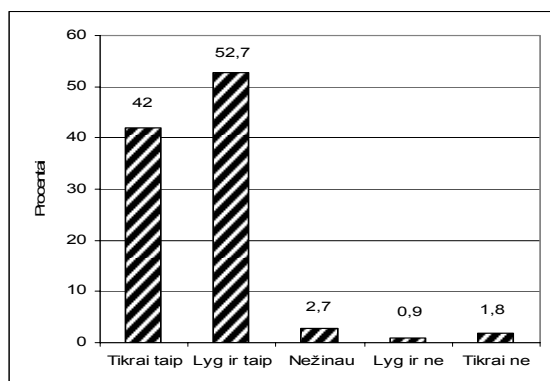
Tyrimo imtis - Šiaulių kolegijos Sveikatos ir Verslo ir technologijų fakultetų vakarinio skyriaus 112 pirmojo kurso ir 134 baigiamojo kurso studentai.

„Kokybiškomis studijomis laikytinos tokios studijos, kai visi studijų proceso parametrai (studijų tikslai, studijų turinys, dėstymo ir studijų metodai ir t.t. suderinti su studijų rezultatais“ (Pukelis, Pileičikienė, 2005, p.104).

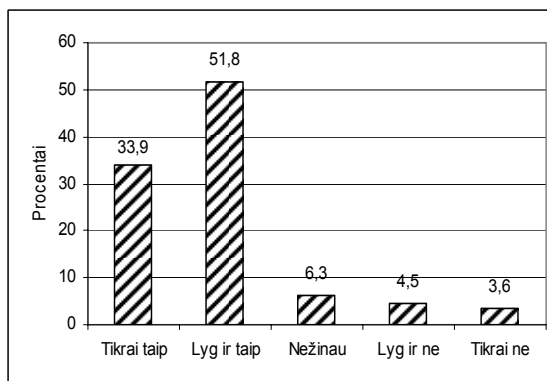
Edukacinė aplinka sąlygoja kiekvieno studento studijų sėkmę. Studijų kokybė priklauso nuo visos akademinės bendruomenės tikslų, konkrečių uždavinių, siekiama atskleisti kiekvieno atsakomybę, asmeninį tobulėjimą, sukurti vidaus vertinimo kultūrą, bendradarbiavimo tinklą.

Aukštasis mokslas pateikiamas ne tik kaip paslauga vartotojams (besimokantiems), bet jis suteikia studentams išsilavinimą, galimybę tobulėti ir keistis. To pasikeitimo procesą į gerąją pusę: žinių ir įgūdžių suteikimą, gebėjimą pritaikyti įgytas teorines ir praktines žinias ir įsitvirtinti darbo rinkoje - galima būtų apibūdinti kaip kokybiškas studijas (Vidinio kokybės valdymo sistemos diegimo profesinio mokymo institucijose metodinės rekomendacijos, 2007).

Vidinio studijų proceso tobulinimo pagrindiniu aspektu laikytini dėstytojų ir studentų akademiniai bei bendražmogiškieji santykiai. Į juos integruojasi: konkrečios programos dalykų turinys, dėstymo būdai bei metodai, studentų savarankiškumo ugdymas, praktinio darbo ir praktikų organizavimo aspektai, integracija į darbo rinką, pedagoginio bendravimo ir bendradarbiavimo ypatybės, materialieji ištekliai, padedantys pasiekti studijų tikslus. Studijų tikslai siejami su valstybės ir regiono plėtros perspektyva, darbo rinkos paklausa, darbdavių interesais, studentų poreikiais ir kt. Studijų programos tikslas- apibendrintos žinios ir gebėjimai, kuriais turi pasižymėti konkrečios studijų programos absolventas ir kurie yra būtini būsimai rengiamo specialisto veiklai.

1 pav. Ar esate susipažinęs su savo studijų programos tikslais ir paskirtimi?

2 pav. Ar esate susipažinęs su dėstomų dalykų tikslais ir turiniu?

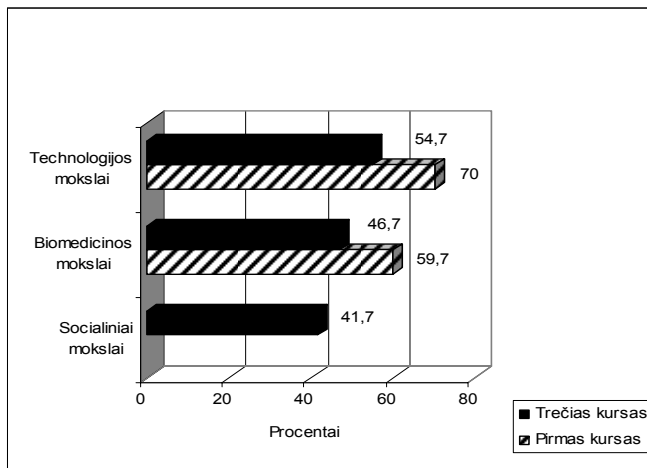
Analizuojant, ar studentai susipažinę su savo studijų programos tikslais ir paskirtimi, paaiškėjo, kad 94,7 proc. respondentų žino, ko studijuodami siekia. 2,7 % respondentų teigia, kad taip nėra (žr. 1 paveikslą). 85,7% pirmakursių teigia, kad jie susipažinę su dėstomų dalykų tikslais ir turiniu (žr. 2 paveikslą).

Siekiant studijų kokybės, svarbus veiksnys – įsipareigojimas teikti kuo geresnes studijavimo sąlygas. Kaip tenkina studentus studijavimo sąlygos, iliustruoja 1 lentelė ir 3, 4 paveikslai.

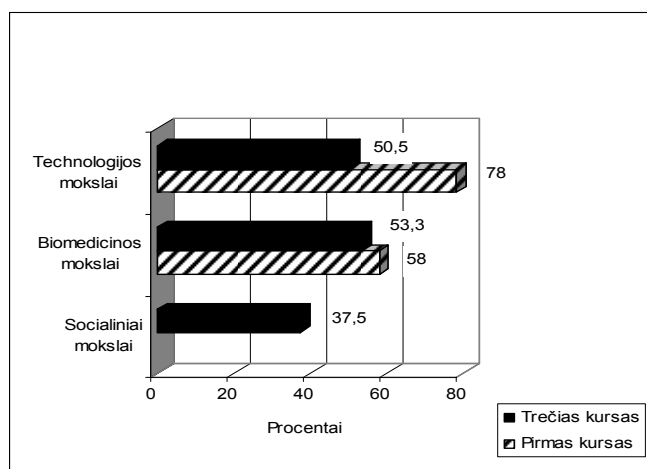
1 lentelė

Sistemiškai gali naudotis bibliotekos ir savarankiškų studijų centro paslaugomis (%)

Studijų programa	Pirmas kursas						Trečias kursas					
	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nenurodė	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne	Nenurodė
Socialiniai mokslai							40,2	16,7	4,1	25,0	14,0	-
Biomedicininiai mokslai	24,2	50,3	1,6	14,5	9,4	-	26,7	50,0	-	16,7	6,6	-
Technologijos mokslai	26,0	50,0	6,0	10,0	6,0	2,0	27,4	45,8	2,1	10,5	12,1	2,1

3 pav. Auditorijos ir laboratorijos pakankamai aprūpintos techninėmis priemonėmis

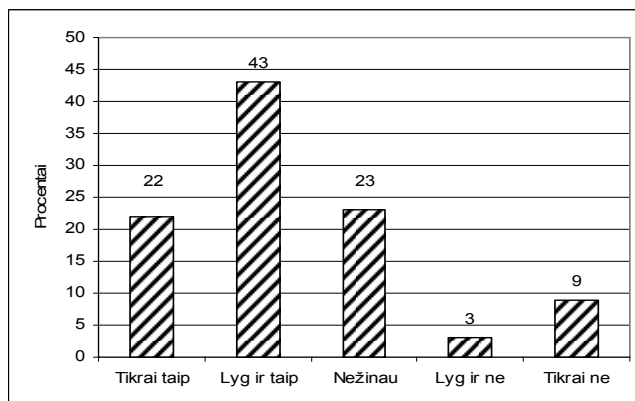
4 pav. Tenkina techninės galimybės studijų medžiagą kopijuoti, spausdinti

Mokymasis – visą gyvenimą besitęsiantis procesas.

Kuo didesnę teorinių ir praktinių išteklių bagažą turi vakarinių studijų studentai, tuo jie stipresni, saugesni, aktyvesni. Neatsilikti nuo naujovių, nuolat semtis žinių, išmokti įvertinti save studentus skatina nuolat vykstantys darbo rinkos pokyčiai, darbdavių keliami reikalavimai specialistams.

Profesinė kompetencija yra žmogaus funkcinis gebėjimas atlikti tam tikrą profesinės veiklos dalį (operaciją ar užduotį) realioje ar imituojamoje situacijoje, tam reikia turėti tam tikrą bagažą žinių ir kompetencijų. Profesinei veiklai atlikti reikalingų kompetencijų sistema vadinama kvalifikacija.

Tyrimo rezultatų analizė leidžia teigti, kad studijų metu įgyto pasirengimo profesinei veiklai pakanka 65% trečiakursių (žr. 5 paveikslą).

5 pav. Ar pakanka studijų metu įgyto pasirengimo profesinei veiklai?

Iš gautų vidurkių matyti, kad daugiausiai pritariančių teiginiui apie studijų metu įgyto pasirengimo profesinei veiklai yra tarp biomedicinos mokslų krypties studentų (2 lentelė).

2 lentelė

Studijų metu įgyto pasirengimo profesinei veiklai vertinimas

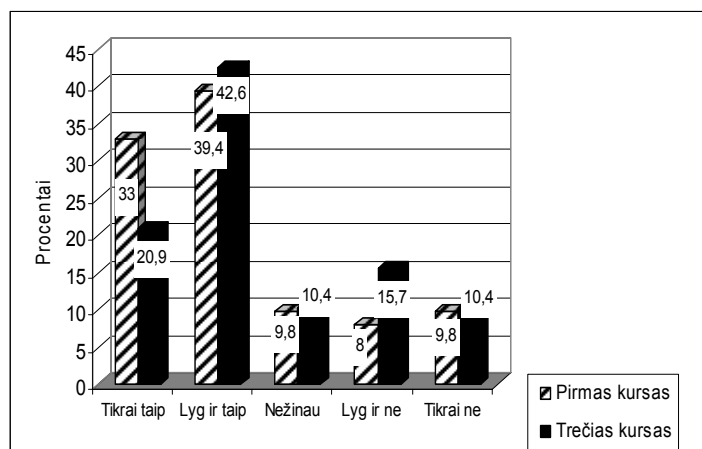
Studijų programa	Vidurkis	Imties didumas	Standartinis nuokrypis
Socialiniai mokslai	2,38	24	1,135
Biomedicininiai mokslai	3,40	15	1.242
Technologijos mokslai	2,45	95	1,311

Tarp studijų metu įgyto profesinio pasirengimo ir studijų programos, kaip atitinkančios darbo rinkos poreikius, vertinimo egzistuoja stiprus ryšys, koreliacijos koeficientas $r = 0,8$, $p < 0,05$.

Profesinis rengimas apima ne tik profesinę veiklą, bet ir visapusišką asmenybės ugdymą (Žydžiūnaitė, 2007). Į kokybę orientuotas profesinis rengimas pagrįstas ne tik gero specialisto, bet ir asmenybės ugdymu.

Pasak Gumuliauskienės ir Šedžiuvienės (2002, p. 86), Aukštojo mokslo įstatymas numato, kad neuniversitetinės studijų programos turi būti orientuotos į konkrečią praktinę veiklą: „neuniversitetinių studijų programos rengiamos vadovaujantis iš anksto nustatytais studijų tikslais, kurių siekdamas studentas įgyja konkrečias profesines kvalifikacijas, reikalingas atlikti tam tikrą profesinę veiklą“.

Dauguma vakarinių studijų formos studentų dirba, todėl jiems ypač aktualu, kad dėstomi specialybės dalykai būtų orientuoti į profesinių gebėjimų ir įgūdžių tobulinimą. 73,3% pirmakursių ir 63,4% trečiakursių mano, kad kiekvienas specialybės dalykas privalo ugdyti profesinius gebėjimus ir įgūdžius. Bet 26% trečiakursių teigia, kad ne visi specialybės dalykai atitinka jų profesinių gebėjimų ir įgūdžių lūkesčius (žr. 6 paveikslą).

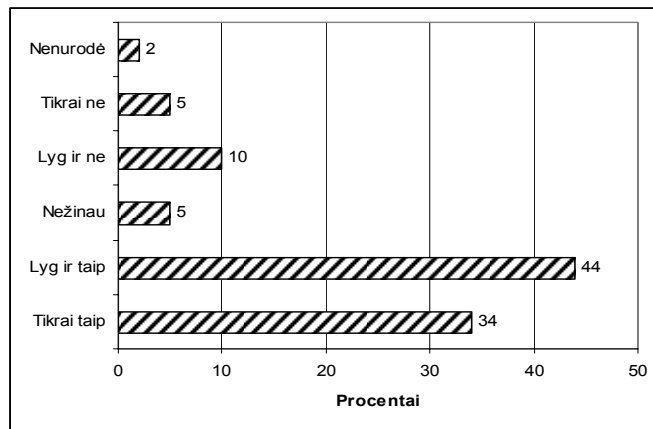

6 pav. Ar kiekvienas specialybės dalykas ugdo profesinius gebėjimus ir įgūdžius?

Profesinis specialisto parengimas turi glaudų ryšį su konkrečiu ugdymo programos turiniu bei kryptingumu – tai apima visą studijų proceso turinį. Į kokybę orientuotas profesinis ir praktinis ugdymas yra siejami su studento, kaip asmenybės, savirealizavimu, įsitvirtinimu darbinėje aplinkoje. Galima paminėti, kad profesinį rengimą (kaip studijų proceso sudėtinę dalį) bei jo tobulinimo galimybes aukštojoje mokykloje tyrinėjo Lietuvos mokslininkai (Žydžiūnaitė, 2007; Danilevičius, 2004, Žibėnienė, 2006; Laužackas, 1999, 2000, 2005 ir kt.).

Studijų kokybė – aukštosios mokyklos suteikiamų sąlygų tinkamumas asmens saviugdai plėtoti ir kvalifikacijai įgyti. Kad studijų metu pateikta teorinė medžiaga yra šiuolaikiška ir siejama su praktine veikla teigia 78% trečiakursių (žr. 7 paveikslą).

Jeigu teorinė medžiaga siejama su praktika, studentai studijas kolegijoje vadina naujoviškomis, naudingomis. Koreliacijos koeficientas tarp teorinės medžiagos siejimo su praktika ir studijų kokybės kolegijoje vertinimo $r = 0,6$, $p < 0,05$.

7 pav. Studijų metu pateikta teorinė medžiaga siejama su praktine veikla

Pasak Šedžiuvienės (2006, p. 76), aukštosios mokyklos mokymo (studijų) turinys turi būti orientuotas ne tik į profesinei veiklai būtinų žinių įsisavinimą, bet „užtikrinti studento, aukštosios mokyklos absolvento, teorinį ir praktinį rengimą, laiduojantį jam galimybes tolimesniai mokymuisi, kuris savo esme reiškia nuolatinį ir pastovų žinių atnaujinimą (tobulinimą)“. Minėta autorė pateikia *inovatyvus* ugdymo proceso sąvoką. Iškeliama kūrybiškumo, bendražmogiškųjų vertybių, socialinės atsakomybės įtaka harmoningos asmenybės saviraiškai. Studentas įvardijamas ne kaip pasyvus studijų proceso stebėtojas, bet kaip aktyvus jo dalyvis, gebantis stebėti, analizuoti ir pareikšti savo nuomonę apie studijų procesą, jo kokybę ir tobulinimo galimybes.

Efektyvus studijų proceso elementas – grįžtamasis ryšys. Dėstytojai skatina studentus aktyviai dalyvauti paskaitoje, diskutuoti, klausinėti. Taip teigia 83,9 % pirmakursių ir 83,5 % trečiakursių studentų (3 lentelė).

3 lentelė

Studentų skatinimas aktyviai dalyvauti paskaitoje

Atsakymai %	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne
Pirmas kursas	49,1	34,8	4,5	8,9	2,7
Trečias kursas	39,5	44	6,7	7,5	2,2

Paskaitų metu ugdomas studentų savarankiškumas – tai nurodo 85,8% pirmakursių ir 76,8% trečiakursių respondentų (4 lentelė).

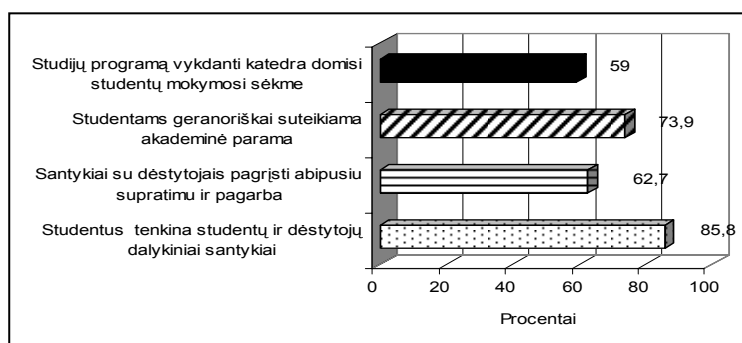
4 lentelė

Studentų savarankiškumo ugdymas

Atsakymai %	Tikrai taip	Lyg ir taip	Nežinau	Lyg ir ne	Tikrai ne
Pirmas kursas	42	43,8	8,9	3,6	1,7
Trečias kursas	24,6	52,2	14,2	6	3

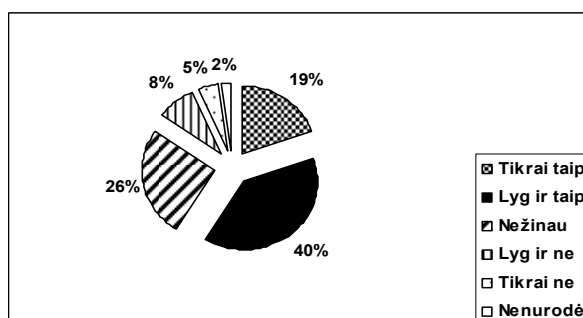
Jeigu yra plėtojamas studentų savarankiškumas, studentai teigiamiau vertina savo ir dėstytojų dalykinius santykius. Tarp šių kintamųjų egzistuoja vidutinio stiprumo ryšys, koreliacijos koeficientas $r = 0,5$ $p < 0,05$.

Studijų procesą turi įtakoti bendražmogiškieji santykiai: savitarpio pagalba, akademinė parama, pagarba vienas kitam. Studentų bendražmogiškųjų santykių vertinimą iliustruoja 8 paveikslas.

8 pav. Bendražmogiškųjų santykių vertinimas.

Sėkmingą integraciją į darbo rinką lemia visapusiška asmenybės raida, orientuota į mokslo taikomosios veiklos įgūdžių įgijimą, savarankiško darbo tobulinimą, teorinių ir praktinių žinių dermę. 59% trečiakursių sutinka, kad jų pasirinkta studijų programa atitinka darbo rinkos poreikius, o 13% su tuo nesutinka (žr. 39 paveikslą).

9 pav. Programos atitikimas darbo rinkos poreikiams

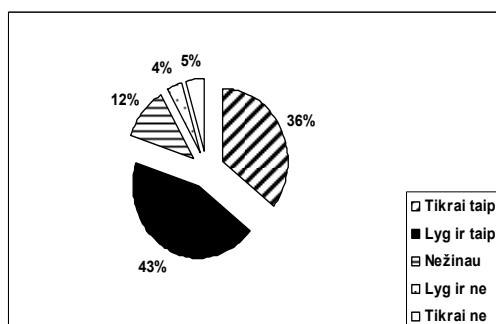
Atliekama veikla turi būti suvokiama kaip prasminga, vertinga ir svarbi. Studentas jaučiasi patenkintas studijomis, jeigu jis galės įgytas žinias realizuoti darbe. Teigiamai programos atitikimą darbo rinkos poreikiams vertina biomedicinos mokslų krypties trečiojo kurso respondentai, o nepatenkinamai – socialinių mokslų (5 lentelė).

5 lentelė

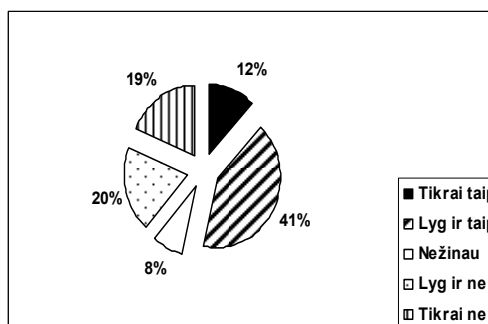
Programos atitikimo darbo rinkos poreikiams vertinimas.

Studijų programa	Vidurkis	Imties didumas	Standartinis nuokrypis
Socialiniai mokslai	2,17	24	1,129
Biomedicininiai mokslai	3,00	15	1,069
Technologijos mokslai	2,44	95	1,164

Bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių įgijo 79% absolventų, profesinės užsienio kalbos įgūdžiai tenkina – 53% respondentų, kad pakanka kompiuterinio raštingumo gebėjimų teigia 70% apklaustųjų (žr. 10,11,12 paveikslius).

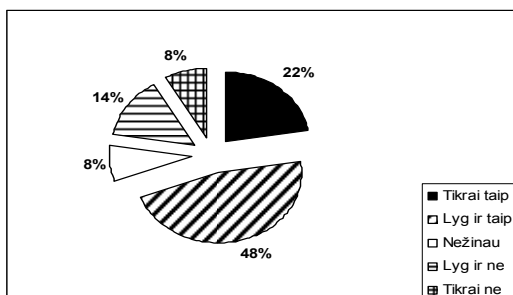

10 pav. Ar absolventai įgijo bendravimo, bendradarbiavimo įgūdžių?

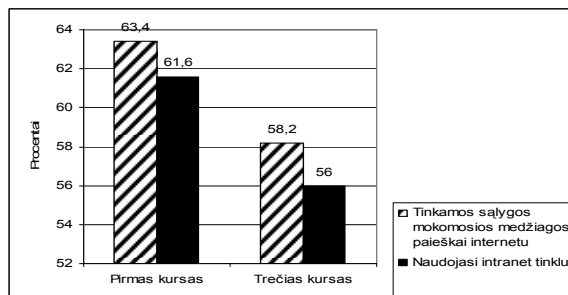

11 pav. Ar absolventai pakankamai moka profesinę užsienio kalbą?

Nuolat sparčiai tobulėjančios technologijos verčia studentus ieškoti efektyvesnių informacijos paieškos formų. Visų pirma, interneto teikiamos galimybės panaudojamos studentams rengiant savarankiškus darbus, renkant duomenis įvairių dalykų žinių gilinimui. Platus interneto panaudojimas Kolegijoje, ką patvirtina 12 ir 13 paveiksluose pateikti duomenys, gali būti laikomas didžiausiu privalumu formuojant studentų praktinius kompiuterinio raštingumo įgūdžius.

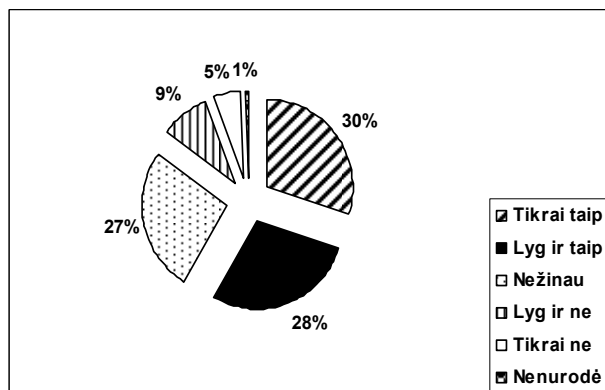
12 pav. Pakankamai įgijo informacinių technologijų ir kompiuterinio raštingumo gebėjimų

13 pav. Interneto ir intraneto naudojimas mokomosios medžiagos paieškai

Profesinis rengimas ugdo žmonių savybes, reikalingas realiuose veiklos procesuose. Demokratinėje visuomenėje žmogus, rinkdamasis profesiją, lyg ir išsprendžia profesinio rengimo atitikimo jo polinkiams problemą. Jis mokosi to, kas jam pačiam labiau patinka, atitinka jo gyvenimišką poziciją bei interesus. Tačiau, galėdamas pasirinkti vieną ar kitą profesiją, studentas savo individualiais veiksmais negali paveikti profesinio rengimo turinio. Tai priklauso profesinio rengimo politikos sričiai, kurioje profesinio rengimo tikslus bei turinį stengiamasi suderinti tarp įvairių interesų reiškėjų: valstybės, darbdavių, dirbančiųjų (Laužackas, 2005).

Studijų metu pasiektas kompetencijų lygis rodo studentų motyvaciją ir pasirengimą karjerai. 58% absolventų ketina dirbti pagal įgytą kvalifikaciją (žr. 14 paveikslą).

14 pav. Ar ketina dirbti pagal įgytą kvalifikaciją?

Tyrimas atskleidė Kolegijos studijų proceso gerąsias ir tobulintinas puses, poreikį vertinti ir analizuoti edukacinę aplinką, diegti edukacines inovacijas į studijų procesą, užtikrinant studijų proceso tobulinimo sistemingumą, daugiau dėmesio skirti bendrųjų gebėjimų (loginio mąstymo, aktyvumo, etikos kompetencijos, savarankiškumo, gebėjimo dirbti komandoje, kūrybiškumo ir t.t.) ugdymui; padėti studentams išsiugdyti teigiamą mokymosi motyvaciją, tobulinti bendražmogiškąsias vertybes, efektyviai išnaudoti Kolegijoje egzistuojančią kokybės valdymo sistemą.

Išvados:

1. Vakarinių studijų studentai teigiamai vertina galimybę studijuoti neatitrūkus nuo darbo. Kolegijoje ypatingas dėmesys skiriamas dėstymo metodų įvairovei, studentų pasirengimui būsimai profesinei karjerai, atsižvelgiant į kintančius darbo rinkos poreikius.

2. Palankiai vertinami studentų ir dėstytojų akademiniai santykiai, bendravimo ir bendradarbiavimo kultūra. Studentai skatinami aktyviai dalyvauti paskaitoje, diskutuoti, plėtojami studentų savarankiškumo įgūdžiai, studijų rezultatų vertinimo kriterijai jų manymu yra aiškūs ir objektyvūs.

3. Respondentai teigiamai vertino teorijos ir praktikos vienovę bei įgytų kompetencijų svarbą, ryšį tarp pasirinktos studijų programos ir tolimesnio darbo. Dauguma absolventų ketina dirbti pagal studijų metu įgyjamą profesinę kvalifikaciją
4. Nepakankamai išlavinti bendrieji ir savarankiško darbo, profesinės užsienio kalbos įgūdžiai, komunikacinių kompetencijų įvaldymas.
- 5.. Reikalingas laboratorijų ir auditorijų įrangos atnaujinimas.

Literatūra

1. Andriekienė, R. M. ir Anužienė, B., 2006, *Andragoginiai kompetencijų tobulinimo aspektai tęstiniame profesiniame mokyme (monografija)*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
2. Danilevičius E. *The Impact of Philosophical Trends on the Conceptualisation of an Educology of Vocation*, 2004, INTERNATIONAL JOURNAL OF EDUCOLOGY. (ISSN 0818-0563, JAV). Volume 2, p. 129-142.
3. Gumuliauskienė, A. ir Šedžiuvienė, N., 2002, *Neuniversitetinių studijų programos: Studentų ir socialinių partnerių požiūriai*. Pedagogika, 56, 86-94.
4. Juodaitytė, A., 2007, *Studijų kokybė aukštojoje mokykloje: valdymo filosofija ir parakseologija*. Profesinės studijos: teorija ir praktika (3), 30-39. Šiauliai: Šiaulių kolegijos leidybos centras.
5. Kardelis, K., 2002, *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai (edukologija ir kiti socialiniai mokslai)*. Vadovėlis. 2-asis pataisytas leidimas. Kaunas: Judex.
6. Laužackas, R., 2000, *Mokymo turinio projektavimas: Standartai ir programos profesiniame rengime*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
7. Laužackas, R., 2005, *Profesinio rengimo metodologija*. Monografija, Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
8. Laužackas, R., 1999, *Sistemotorinės profesinio rengimo kaitos dimensijos*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
9. Laužackas, R., Danilevičius E., Gurskienė, O., 2004, *Profesinio rengimo reforma Lietuvoje: parametrai ir rezultatai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
10. Pečkaitis, J., Tidikis, R., 2001, *Edukologijos problemos. Studijų kokybės tobulinimas: studentų požiūris*. Jurisprudencija: Mokslo darbai, 20(12), 123 - 241.
11. Pukelis, K. ir Pileičikienė, N., 2005, *Studijų kokybė: Studijų rezultatų paradigma*. Acta Paedagogica Vilnensia (T. 9, p. 86). Vilnius: VU leidykla.
12. Punch, K. F., 1998, *Introduction to Sočiai Research. Quantitative & Qualitative Approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage.
13. Šedžiuvienė, N., 2006, *Inovatyvaus ugdymo (si) socialinis – didaktinis projektavimas aukštojoje mokykloje žinių visuomenės iššūkių kontekste*. Profesinės studijos: teorija ir praktika (2), 76. Šiauliai: Šiaulių kolegijos leidybos centras.
14. Valiuškevičiūtė, A., Druskinytė, R., Mikutavičienė, I., 2004, *Universitetinių studijų kokybės vertinimas: akademinės bendruomenės požiūris*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
15. *Vidinio kokybės valdymo sistemos diegimo profesinio mokymo institucijose metodinės rekomendacijos*. Profesinio mokymo metodikos centras, 2007, Vilnius.
16. Žibėnienė, G., 2006, *Studijų kokybės vertinimo koncepcija ir ją veikiantys veiksniai*. Acta paedagogica vilnensia, 177-189. Vilnius: VU leidykla.
17. Žydžiūnaitė, V., 2007, *Profesinio rengimo aukštojoje mokykloje multidisciplininėms veikloms tyrimų metodologijos sprendimai*. Socialiniai mokslai: Edukologija (07S), 1-38. Kaunas: KTU leidykla.

QUALITY OF STUDIES – ATTITUDE BY STUDENTS OF EVENING STUDIES

Provisions of the National Educational strategy for years 2003 - 2012 accentuate that one of the most important objectives of the higher

educational strategy are: assurance of educational quality, permanent opportunities for improvement of the process of studies, while ensuring such quality of higher education that the specialists trained would be capable to compete in national and general European labour market.

Article presents the results of survey "Quality of studies – attitude by students of evening studies" conducted in 2007 - 2008 that allowed formulating the strategic goals for improvement of the quality of studies. Studying paradigm becomes the individual and social activeness.